

(מלכים-ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל מְקוֹם שְׁכָתוֹב וַיְהִי - הוּא צֶעֶר. וַיְהִי בַיּוֹם - צֶעֶר וַדְּאִי. וַיְהִי הַיּוֹם - יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ צֶעֶר, וְזֶהוּ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹם שְׁיֵשׁ בּוֹ דִּין קָשָׁה עַל הָעוֹלָם. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם - יוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה. וּבְכָל מְקוֹם וַיְהִי הַיּוֹם - זֶה רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הִיָּה.

בְּכָרָה פַעַם שְׁנֵי יָמִים הֵם. מָה הַטַּעַם? כַּדִּי שִׁיְהִיָּה יִצְחָק כְּלוּל מִדִּין וְרַחֲמִים, שְׁנֵי יָמִים וְלֹא אֶחָד. שְׁאֵם יִמְצָא יְחִידִי, יִחְרִיב הָעוֹלָם. וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁתֵּי פַעַמִּים וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים - אֵלֶּיךָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הַגְּדוֹל. בְּנֵי הָאֱלֹהִים - וַדְּאִי בְּנֵי שֶׁל הַמְּלָךְ קָרִיבִים אֵלָיו. וְהֵם שְׁבַעִים מְמַנִּים שְׁסוּבָבִים תְּמִיד אֶת הַמְּלָךְ, וְהֵם חוֹתְכִים דִּין עַל הָעוֹלָם. לְהַתִּיצֵב עַל ה', וְכִי מַעַל ה' עוֹמְדִים? אֵלֶּא בְּשַׁעֲהָ שְׂאֵלוֹ עוֹמְדִים בְּדִין, דִּין הָרֹאשׁוֹן שֶׁהַכֵּל בּוֹ מָהוּ? מִי שֶׁלֹּא מְכַבֵּד לְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשֶׁלֹּא מְכַבֵּד לַתּוֹרָה וְלַעֲבָדָיו. אֵף כֵּן - מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל בְּאַרְצָךְ. מִי הוּא שֶׁלֹּא חוֹשֵׁשׁ לְכְבוֹדוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי הוּא שֶׁלֹּא נוֹתֵן כְּבוֹד לְשֵׁם זֶה. וַיָּבֹאוּ גַם הַשֵּׁטֶן בְּתוֹכְכֶם, גַּם - לְרַבּוֹת אוֹתָהּ הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ. אֵף כֵּן לְהַתִּיצֵב עַל ה', שֶׁהוּא חוֹשֵׁשׁ גַּם לְכְבוֹדוֹ שֶׁל שֵׁם זֶה.

כָּאֵן נִחְלָקוּ עֲמוּדֵי עוֹלָם הָרֹאשׁוֹנִים. אֶחָד אָמַר, אִיּוֹב מַחְסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הִיָּה. וְאֶחָד אָמַר, מַחְסִידֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּה. וְלָקַח לְכַפֵּר עַל הָעוֹלָם. שֶׁהָרִי יוֹם אֶחָד מִצָּאוֹ רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לוֹ, וַדְּאִי לְמַדְנּוּ שְׁיֵשׁ צַדִּיק וְרַע

וְאָמַר (מלכים ב ד) וַיְהִי הַיּוֹם. בְּכָל אֶתֶר דְּכְתִיב וַיְהִי, אִיהוּ צֶעֶר, וַיְהִי בַיּוֹם צֶעֶר. וַדְּאִי, וַיְהִי הַיּוֹם, יוֹמָא דְאִית בֵּיה צֶעֶר, וְדָא הוּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה, יוֹמָא דְאִית בֵּיה דִּינָא קָשִׁיא עַל עַלְמָא. וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנָם, יוֹמָא דְרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה. וּבְכָל אֶתֶר וַיְהִי הַיּוֹם, דָּא רֹאשׁ הַשָּׁנָה. (איוב א) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, יוֹם רֹאשׁ הַשָּׁנָה הָוָה.

בְּכָרָה זְמַנָּא תְרִין יוֹמִין אֵינּוּן, מָאי טַעְמָא. בְּגִין, דְּלִהּוֹי יִצְחָק כְּלוּל דִּינָא וְרַחֲמִי, תְרִין יוֹמִין וְלֹא חֵד. דְּאֶלְמָלֵא יִשְׁתַּכַּח יְחִידִי, יִחְרִיב עַלְמָא. וְעַל דָּא כְתִיב תְרִין זְמַנִּין, וַיְהִי הַיּוֹם וַיְהִי הַיּוֹם.

וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים, אֵלֶיךָ בֵּית דִּין רַבְרָבָא. בְּנֵי הָאֱלֹהִים וַדְּאִי, בְּנוֹי דְּמַלְפָּא קְרִיבִין לְגַבְיָהּ. וְאֵינּוּן שְׁבַעִין מְמַנִּין, דְּסַחְרִין תְּדִירָא לְמַלְפָּא. וְאֵינּוּן חַתְכִּין דִּינָא עַל עַלְמָא. לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, וְכִי עַל יְיָ קִיַּיְמִי. אֵלֶּא, בְּשַׁעֲתָא דְאֵלֶיךָ קִיַּיְמִי עַל דִּינָא, דִּינָא קְדַמָּה דְכֹלָא בֵּיה, מָאן הוּא. דְּלָא יוֹקִיר לְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְדְלָא יוֹקִיר לְאוֹרִיַּיתָא וְלַעֲבָדָיו. אוּף הַכִּי, מָאן הוּא דְלָא חִיִּישׁ עַל יְקָרָא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, דְלָא יִתְחַלֵּל בְּאַרְעָא. מָאן הוּא דְלָא חִיִּישׁ לְיְקָרִיָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מָאן הוּא דְלָא שְׁוִי יְקָר לְשִׁמָּא דָּא. וַיָּבֹאוּ גַם הַשֵּׁטֶן בְּתוֹכְכֶם, גַּם, לְרַבּוֹת הֵיָּהּ נּוֹקְבָא דִילִיָּהּ. אוּף הַכִּי לְהַתִּיצֵב עַל יְיָ, דְאִיהוּ חִיִּישׁ נְמִי לְיְקָרָא דְשִׁמָּא דָּא.

הָבֵא אֶפְלִיגּוּ עֲמוּדֵיךָ קְדַמָּיִן דְעַלְמָא. חֵד אָמַר, אִיּוֹב מַחְסִידֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם הוּא. וְחֵד אָמַר, מַחְסִידֵי יִשְׂרָאֵל הוּא. וְאֵלְקִי, לְכַפֵּרָא עַל עַלְמָא. דְהָא יוֹמָא חֵד אֲשַׁכְחִיָּה רַב הַמְּנוּנָא לְאֵלֶיהוּ. אָמַר לִיָּהּ, וַדְּאִי תְנִינָן